

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

459

Vragen van het lid **Verdonk** (Verdonk) aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over *de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens*. (Ingezonden 22 juli 2009)

1

Bent u bekend met het webartikel «The Terrifying Brilliance of the Islamic Memplex»?¹

2

Deelt u de mening dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens waarlijk universeel is en niet slechts een westers concept? Zo nee, waarom niet?

3

Kunt u aangeven of alle moslims in Nederland zich waarlijk vrij voelen om hun geloof te verlaten, al dan niet voor een ander geloof? Indien zij zich niet vrij voelen om dit te doen, wat gaat u eraan doen om geloofsvrijheid een vast bestandsdeel van onze gemeenschap te doen zijn?

4

Deelt u de mening dat de inhoud van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens onderdeel uit moet maken van de basiskennis van de Nederlandse middelbare scholieren? Zo ja, gaat u dit dan bespreken met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om hierin te voorzien?

5

Bent u bereid om samen met de minister van Buitenlandse Zaken een actieplan op te stellen om geloofsvrijheid in de islamitische landen actief en openlijk te promoten? Gaat u dit voorstel oppakken? Zo nee, waarom niet? Hoe verhoudt dit zich tot het feit dat mensenrechten uitgangspunt van het Nederlands buitenlands beleid zijn?

6

Indien u bereid bent om geloofsvrijheid actief en openlijk te promoten, hoe gaat u dit dan vorm geven?

¹ <http://www.citizenwarrior.com/2007/10/terrifying-brilliance-of-islamic.html>

Antwoord

Antwoord van minister **Van der Laan** (Wonen, Wijken en Integratie), mede namens de ministers van Buitenlandse Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 28 oktober 2009)

1

Ja.

2

Ja. Zoals uiteengezet in de Mensenrechtenstrategie *Naar een menswaardig bestaan* en in de brief die ik uw Kamer heb toegestuurd op 24 maart 2009 met de regeringsreactie op het AIV-advies

over universaliteit, is het standpunt van de regering dat de waarden die zijn neergelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens universeel zijn. Dat betekent dat zij gelden voor iedereen, altijd en overal.

3

Allereerst wil ik benadrukken dat het naar de mening van het kabinet een ieder vrij moet staan zijn of haar geloof te beleven, van geloof te veranderen of om geen geloof aan te hangen. Het past mij niet algemene uitspraken te doen over gevoelens die leven bij individuen of groepen als het gaat om het ervaren van vrijheden. Wel kan ik aangeven wat ik om mij heen zie gebeuren en wat ik door middel van mijn beleid uitdraag. In mijn beleid staan de rechtsstaat en de rechten en plichten die hieruit voortvloeien centraal. Geloofsvrijheid is één van deze rechten. Er mag geen onduidelijkheid bestaan omtrent de individuele keuzevrijheid en niemand mag belemmerd worden in de keuze die hij of zij kan maken om zijn of haar leven in te richten. Het is mijn verantwoordelijkheid de weerbaarheid van burgers en hun binding aan de Nederlandse samenleving te versterken. Ik wil dat iedereen de weg kan vinden naar de instituties van onze rechtsstaat. Ik werk hiervoor onder andere samen met moslim- en

minderhedenorganisaties. Mijn collega minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap draagt ervoor zorg dat het onderwerp mensenrechten verankerd is in het Nederlandse onderwijsbestel (zie antwoord op vraag 4).

Via mijn overleggen met moslim- en minderhedenorganisaties blijf ik op de hoogte van wat er binnen de moslimgemeenschap speelt. De signalen die ik ontvang geven aan dat er binnen de moslimgemeenschap meer en meer sprake is van openheid en dat de discussie over geloofsafval ook binnen de gemeenschap wordt gevoerd. Wanneer mij signalen bereiken dat burgers zich om welke reden dan ook niet vrij voelen in het maken van hun keuzes, ook als het gaat om de levensbeschouwelijke inrichting van hun leven, zal ik ervoor zorg dragen dat de geloofsvrijheid gewaarborgd blijft. Dat betekent dat ik mij hier extra voor zal inzetten wanneer daar concrete aanleiding toe is.

4

Het onderwerp mensenrechten en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) zijn uiteraard van belang voor Nederlandse middelbare scholieren. Om hier meer aandacht voor te vragen hebben de bewindslieden van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Buitenlandse Zaken op 8 december 2008 een gezamenlijke brief aan uw Kamer gezonden over mensenrechteneducatie¹. In deze brief wordt aangegeven hoe het onderwijs in mensenrechten is verankerd in het Nederlandse onderwijsbestel.

Er zijn voor scholen diverse aanknopingspunten om de UVRM in het curriculum aan de orde stellen. Zo geldt voor het voortgezet onderwijs kerndoel 47, waarin expliciet naar mensenrechten wordt verwezen; de basis voor deze rechten is de UVRM. Gelet op de vrijheid van inrichting van onderwijs, is het aan de scholen zelf hoe zij binnen deze door de overheid aangegeven kaders hieraan invulling geven.

Daarnaast bestaat er de wettelijk verankerde verplichting voor scholen om «actief burgerschap en sociale integratie» te bevorderen. In overeenstemming met het Rapport Dijsselbloem (2008), wordt de invulling van de wet gerekend tot de verantwoordelijkheid van de professionals in het veld. De Inspectie

van het Onderwijs houdt toezicht op naleving daarvan, onder andere door middel van het hiervoor ontwikkelde toetsingskader. In een toelichtende brochure van de inspectie wordt expliciet verwezen naar de UVRM als bron voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Verder zal de stichting Leerplanontwikkeling (SLO) dit najaar, mede op initiatief van OCW, een conferentie houden voor docenten en schoolleiders in het primair- en voortgezet onderwijs over burgerschapsvorming. Hierbij zal speciale aandacht worden geschonken aan mensenrechteneducatie.

Ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van de UVRM, heeft Staatssecretaris van Bijsterveldt, in samenwerking met het Regionaal Informatiecentrum van de Verenigde Naties aan alle scholen voor voortgezet onderwijs een poster gezonden met daarop de tekst van de UVRM. Zij wil hiermee het belang van goede kennis van de UVRM benadrukken. Ook vonden er op 10 december 2008 verschillende activiteiten plaats in het kader van het festival «Mijn Rechten Jouw Rechten», dat door het ministerie van Buitenlandse Zaken werd ondersteund.

Tot slot, draagt de minister van Buitenlandse Zaken bij aan de bewustwording en kennisvergroting van mensenrechten in Nederland door in samenwerking met het Platform Mensenrechteneducatie een lespakket (lesmateriaal) samen te stellen dat onder andere wordt aangeboden aan de Nederlandse scholen, zoals ook in de brief van 8 december 2008 is vermeld. Hij wil hiermee de scholen verder stimuleren mensenrechten in het burgerschapsonderwijs op te nemen waardoor kennis over mensenrechten in Nederland wordt vergroot. Met het Platform Mensenrechteneducatie wordt momenteel nader overleg gevoerd over de wijze waarop grotere aandacht voor mensenrechten in het onderwijs kan worden vormgegeven.

5 en 6

Vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing is een prioritair onderwerp in het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Het recht om van godsdienst of levensbeschouwing te veranderen maakt een intrinsiek en essentieel onderdeel uit van godsdienstvrijheid.

De regering heeft zich in de Mensenrechtenstrategie *Naar een menswaardig bestaan* specifiek ten doel gesteld om vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing, waaronder het recht om van geloof te veranderen, systematisch aan de orde te stellen in de contacten met derde landen. Sindsdien heeft Nederland, in de bilaterale dialoog met derde landen en in multilateraal kader, consequent en consistent aangedrongen op de naleving van dit recht. Er is, onder andere, protest aangetekend in Iran tegen wetgeving die de doodstraf stelt op apostasie, met China gesproken over de sluiting van niet-geregistreerde huiskerken, bij de Iraakse autoriteiten aangedrongen op de bescherming van religieuze minderheden en in India zorg geuit over uitbarstingen van religieus geweld.

In VN-verband speelt Nederland een voortrekkersrol op dit onderwerp. Zo heeft Nederland de afgelopen jaren resoluties opgesteld namens de EU waarin landen worden opgeroepen alle aspecten van godsdienstvrijheid in acht te nemen, waaronder het recht om van geloof te veranderen. Er is krachtig stelling genomen tegen pogingen van sommige landen om schandalisering van godsdiensten te definiëren als schending van mensenrechten, door te benadrukken dat vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing een individueel recht is en dat godsdiensten zelf geen rechten hebben.

In de VN-Mensenrechtenraad heeft Nederland publiekelijk landen als Eritrea aangesproken op schendingen van godsdienstvrijheid. Naast de reguliere inzet van Nederland om vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing te beschermen en te bevorderen, is in een vijftal landen een pilot van start gegaan om deze inzet te intensiveren. Gezien alle beleidsmaatregelen die al getroffen zijn zie ik geen reden om een actieplan op te zetten. Bovendien ziet het kabinet geen aanleiding om in dit verband onderscheid te maken tussen islamitische en niet-islamitische landen.

¹ Tweede kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 700 V, nr. 72.